

Sygn. akt II UK 702/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku S. H.
przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych w W.
o emeryturę policyjną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 października 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 lipca 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W. decyzją z dnia 1 października 2013 r. stwierdził ustanie z dniem 5 lipca 2013 r. prawa ubezpieczonego S. H. do policyjnej emerytury oraz wstrzymał jej wypłatę od dnia 1 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy - Wydział Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 2 czerwca 2014 r., po rozpoznaniu odwołania ubezpieczonego, zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do wypłaty emerytury policyjnej od dnia 1 listopada 2013 r. oraz zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 23 lipca 2015 r., na skutek apelacji organu rentowego, zmienił zaskarżony wyrok w całości i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji, że skoro ubezpieczony został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B., VII K (...), za przestępstwo z art. 258 § 1 k.k., polegające na udziale w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnienie przestępstw skarbowych polegających na przywozie z Białorusi na terytorium RP różnego rodzaju towarów, w tym wyrobów akcyzowych (papierosów i alkoholu) bez ich uprzedniego oznaczenia znakami akcyzy w ilościach ponad obowiązujące normy, które to przestępstwo popełnił po zwolnieniu go ze służby, to nie ma do niego zastosowania art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 708, dalej jako ustawa emerytalna funkcjonariuszy). W ocenie Sądu Apelacyjnego wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że utrata prawa do świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy powoduje skazanie: 1) za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, 2) za przestępstwo określone w art. 258 k.k., 3) za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby, wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych. Zatem skazanie emeryta lub rencisty za przestępstwo określone w art. 258 k.k. jest samodzielną przesłanką pozbawienia go świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy, niezależnie od tego kiedy przestępstwo to zostanie popełnione, czy w trakcie służby, czy też po zwolnieniu z niej, a nie jak chce ubezpieczony tylko w razie jego popełnienia przed zwolnieniem ze służby. Stosownie do przejściowego przepisu art. 12 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2007 r. Nr 82, poz. 558, dalej jako: nowelizacja z dnia 13 kwietnia 2007 r.),

art. 10 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy znajduje zastosowanie wobec każdego funkcjonariusza, który po dniu wejścia w życie nowelizacji, czyli po dniu 11 czerwca 2007 r., został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwa wymienione w tym ostatnim przepisie. Treść przepisu przejściowego nie pozostawia zatem wątpliwości, że pozbawienie emeryta lub rencisty świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy uzależnione jest jedynie od daty wydania prawomocnego wyroku skazującego, a nie od daty popełniania przestępstwa, czy ustalenia prawa do emerytury policyjnej. Ubezpieczony za przestępstwo mieszczące się w dyspozycji art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 30 stycznia 2012 r., który został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w B., VIII Ka (...), a więc po dniu 11 czerwca 2007 r., co powoduje utratę przez niego prawa do zaopatrzenia emerytalnego przewidzianego tą ustawą.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony S. H. zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kwoty 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi, który wydał orzeczenie, a w każdym przypadku o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącego kosztów postępowania kasacyjnego. Skarżący wniósł także o rozpoznania sprawy na rozprawie.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że skazanie emeryta lub rencisty za przestępstwo określone w art. 258 k.k. jest samodzielną przesłanką do pozbawienia go świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy niezależnie kiedy przestępstwo zostało popełnione (czy w trakcie służby, czy też po zwolnieniu z niej) w sytuacji, gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że odebranie „przywileju” emerytalnego może nastąpić tylko wówczas, gdy przestępstwo z art. 258 k.k. zostało popełnione w okresie przed zwolnieniem ze służby, które to uchybienie w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego

zastosowania wskazanego przepisu i uznania za prawidłowe stwierdzenia ustania prawa skarżącego do emerytury policyjnej.

Za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania przemawia potrzeba wykładni art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy, a co sprowadza się do pytania, „czy skazanie emeryta lub rencisty za przestępstwo określone w art. 258 k.k. jest samodzielną przesłanką pozbawienia go świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy niezależnie kiedy przestępstwo zostało popełnione, czy w trakcie służby, czy też po zwolnieniu z niej”. Zdaniem skarżącego według prawidłowej wykładni tego przepisu utratę prawa do zaopatrzenia emerytalnego powoduje skazanie emeryta albo rencisty prawomocnym wyrokiem sądu: 1) za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, 2) wobec którego orzeczono środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby, 3) za przestępstwo określone w art. 258 k.k. popełnione przed zwolnieniem ze służby. Na takie rozumienie przepisu, jednak bez bezpośredniego odwołania się do skazania za przestępstwo z art. 258 k.k., wskazuje Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 7 kwietnia 2011 r., K 4/09 (OTK-A 2011/3/20).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., tj. na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w

orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 201952 i z dnia 5 kwietnia 2016 r., II UK 229/14, niepublikowane). W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Zatem rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126, z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575). Ponadto nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Przedstawione w skardze wątpliwości co do wykładni art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy w kontekście ustalenia czy skazanie emeryta lub rencisty za przestępstwo określone w art. 258 k.k. jest samodzielną przesłanką do pozbawienia go świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy niezależnie kiedy przestępstwo zostało popełnione, nie spełnia wymienionych wyżej wymogów dla przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ w rzeczywistości treść powołanego przepisu nie budzi wątpliwości i jest możliwa do wyinterpretowania za pomocą obowiązujących reguł wykładni. Co więcej Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku dokonał prawidłowej wykładni art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy, która jest zresztą spójna z jego wykładnią zawartą w projekcie ustawy nowelizacyjnej z dnia 13 kwietnia 2007 r., a także z wykładnią przedstawioną w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010 r., II UZP 7/10 (OSNP 2011 nr 1-2, poz. 14). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy uwypuklił, że „przedmiotowy zakres art. 10 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej jest węższy od zakresu wyznaczonego treścią art. 39 ustawy o Policji. Z utratą prawa do zaopatrzenia emerytalnego należy się bowiem liczyć wyłącznie, jeśli doszło do skazania za przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, oraz dodatkowo za przestępstwo określone w art. 258 k.k. lub wobec funkcjonariusza orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby”. Sąd Najwyższy wyraźnie zwrócił uwagę na odrębność i samodzielność przesłanki do pozbawienia emeryta lub rencisty świadczeń określonych w ustawie emerytalnej funkcjonariuszy jaką jest skazanie za przestępstwo określone w art. 258 k.k. Stwierdził bowiem, że w ustawie „sankcjonowane są przestępstwa związane ze służbą, przestępstwo udziału w zorganizowanej grupie (art. 258 k.k.) oraz przestępstwa popełnione przed zwolnieniem ze służby (udział w zorganizowanej grupie), w przypadku których orzeczono środek karny pozbawienia praw publicznych (co związane jest przede wszystkim z moralną oceną i dezaprobatą działania sprawcy)”, a z regulacji tych wynika określona aksjologia prawa do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy i sankcjonowanie tylko określonego rodzaju zachowań.

Natomiast powołany przez skarżącego wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 kwietnia 2011 r., K 4/09, dotyczył oceny zgodności art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy w związku z art. 12 ustawy nowelizacyjnej z dnia 13 kwietnia 2007 r. z wynikającymi z art. 2 Konstytucji zasadami niedziałania prawa wstecz oraz ochrony praw słusznie nabytych, a nie wykładni tego przepisu.

W konsekwencji powyższego tak sformułowany w skardze kasacyjnej wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) nie spełnia wymogów właściwych dla tej przesłanki „przesądu”. Dodatkowo należy zauważyć, że dokonana w tej sprawie przez Sąd drugiej instancji wykładnia art. 10 ust. 2 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy wynika wyraźnie z orzecznictwa Sądów Apelacyjnych (por. między innymi wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 października 2015 r., III AUa 708/14, LEX nr 950252).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.